

INFORMACIJA O REALIZACIJI CENTRALIZOVANIH JAVNIH NABAVKI

Uvod

Članom 74 Zakona javnim nabavkama ("Sl. list CG", broj 079/21) definisano je da javne nabavke za potrebe organa državne uprave i javnih službi čiji je osnivač država može da sprovodi naručilac određen propisom Vlade. Takođe, javne nabavke za potrebe organa lokalne uprave i javnih službi, čiji je osnivač lokalna samouprava može da sprovodi naručilac određen propisom nadležnog organa lokalne samouprave. Način planiranja i sprovođenja centralizovanih javnih nabavki propisuju Vlada, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave.

Centralizovane nabavke se sprovode u skladu sa Uredbom o načinu planiranja i sprovođenja centralizovanih javnih nabavki ("Sl. List Crne Gore", 069/20, 105/20). Uprava za katastar i državnu imovinu je državni organ nadležan za sprovođenje centralizovanih postupaka javnih nabavki za potrebe naručilaca na nivou države, u skladu sa Uredbom.

Centralizovane nabavke u Crnoj Gori sprovode se od 2018. godine uz preporuku i podršku Svjetske banke. Tokom sprovođenja ovih nabavki tendencija je na ostvarivanju veće efikasnosti sistema javnih nabavki zbog smanjenja administrativnih troškova, ubrzanja sprovođenja postupka javnih nabavki i povećanja transparentnosti sprovođenja postupka i donošenja odluka u postupcima javnih nabavki. Pored toga, postoji snažna tendencija agregacije potražnje od strane javnih naručilaca s ciljem postizanja ekonomije obima, uključujući niže cijene kao i niže transakcione troškove, s ciljem poboljšanja i profesionalizacije upravljanja nabavkom.

Na Elektronskom sistemu javnih nabavki - CEJN, Uprava za katastar i državnu imovinu je tokom 2021. godine sprovela 9 otvorenih postupaka centralizovanih javnih nabavki ukupne vrijednosti 3.739.047,77 eura. Kada je riječ o jednostavnim nabavkama, Uprava je sprovođila centralizovane nabavke putem e-sistema nabavki u ukupnoj vrijednosti od 69.793,35 eura u 2021. godini. Ukupna vrijednost potrošena na centralizovane javne nabavke koje je sprovođila Uprava za katastar i državnu imovinu je 2021. godine iznosila 3.808.841,12 eura. Vrijedi napomenuti da je centralizovanim nabavkama na nivou Vlade obuhvaćeno 40 naručilaca, tj. ministarstava i državnih organa, pa stoga navedeni procenat ne obuhvata sve centralizovane nabavke sprovedene u državi. Na primjer, Montefarm - Farmaceutska ustanova CG, vrši nabavku ljekova za zdravstvene ustanove, dok Glavni grad Podgorica vrši nabavke za svoje službe i lokalne samouprave. Pojedinačni izvještaji svih ovih naručilaca su javno dostupni na CEJN-u.

U kreiranju centralizovanih javnih nabavki u Crnoj Gori, glavni izazovi implementacije istih uključuju sljedeće:

- Neadekvatno planiranje javnih nabavki;
- Složenost zahtjeva za specifikacije za različite predmete javnih nabavki koje je teško objediniti, u cilju nužne standardizacije;
- Poteškoće u praćenju sprovođenja ugovora o centralizovanim nabavkama usljed nedovoljne koordinacije i odgovornosti učesnika u centralizovanim javnim nabavkama.

Aktivnosti i predlog mjera

Vlada je donijela Zaključak, broj: 04-3256/2 od 09. juna 2022. godine, kojim je konstatovala da je potrebno izuzimanje Ministarstva odbrane, Ministarstva unutrašnjih poslova s liste naručilaca koji sprovode centralizovane javne nabavke i zadužila navedena ministarstva da u saradnji sa Ministarstvom finansija sprovedu odgovarajuće aktivnosti u cilju realizacije istog. Navedenim uklanjanje sa liste centralizovanih nabavki i kreiranje navedenih izuzetaka dovelo bi do nestandardizovane realizacije centralizovane nabavke.

Takođe, Vlada Crne Gore, na sjednici od 08. septembra 2022. godine, usvojila je Informaciju o aktivnostima na suzbijanju sajber napada na Vladinu informatičku infrastrukturu i mrežu državnih organa, broj: 07-12/2, kao i koracima za uspostavljanje funkcionalnosti ključnih institucija, i donijela Zaključke, kojim zadužuje Ministarstvo finansija da u najkraćem roku preduzme aktivnosti u cilju izmjene Uredbe o načinu planiranja i sprovođenja centralizovanih javnih nabavki ("Sl.list Crne Gore" 069/20, 105/20), kako bi se od centralizovanih javnih nabavki izuzela javna nabavka kompjuterskih uređaja i opreme.

U skladu sa navedenim zaključcima Vlade, ukazujemo na važnost sistemskog rješavanja pitanja realizacije centralizovane nabavke. Pojedinačno postupanje u smislu kreiranja izuzeća od primjene narušilo bi model i standard centralizovane nabavke.

Imajući u vidu navedeno, kao i određene probleme u funkcionisanju centralizovanih javnih nabavki, Ministarstvo finansija predlaže da se razmotre modaliteti za unapređenje centralizacije javnih nabavki, procesa koji se primjenjuju, kao i sumiranje obima i obuhvata centralizovane nabavke sa ciljem efikasnijeg sprovođenja ovih procedura. Centralizacija javnih nabavki ima za cilj smanjenje troškova nabavke za standardizovane robe, usluge i radove, unapređenje efikasnosti sistema javnih nabavki i jačanje konkurentnosti. Uz puno razumijevanja svih

poteškoća u realizaciji centralizovane javne nabavke, cijenimo neophodnim da Ministarstvo finansija pristupi sistemskom rješavanju problema u realizaciji centralizovanih javnih nabavki, kroz izmjene podzakonskog akta koji uređuje ovo pitanje.

Obuhvat centralizovane nabavke je široko postavljen pa navedeno takođe prouzrokuje probleme u praksi, usljed otežane realizacije određenih postupaka, od kojih se za neke predmete centralizovane nabavke procedure nijesu mogle uspješno okončati.

Ministarstvo finansija će obezbijediti pomoć međunarodnih eksperata iz zemalja članica Evropske Unije za koncipiranje novog modela centralizovane nabavke sagledavajući trenutne probleme u primjeni iste.

Ministarstvo finansija će nastojati da istraje na realizaciji centralizovane javne nabavke, za predmete nabavke koji će biti redefinisani novim aktom. Na ovaj način nastojaće se obezbijediti nova mjera unapređenja ne samo sistema javnih nabavki, već i cjelokupne fiskalne potrošnje u Crnoj Gori.